

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2022-1-008 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 22-53/804-330
Karar Tarihi : 01.12.2022

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Birol KÜLE
Üyeler : Ahmet ALGAN (İkinci Başkan), Şükran KODALAK,
Ayşe ERGEZEN, Cengiz ÇOLAK

B. RAPORTÖRLER : Sebahat Gözde BİRCAN, Derya ERMİŞ, Rabia BALTACI,
Furkan ŞENEL

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : Kare Yangın Otomasyon Sis. San. ve Tic. Ltd. Şti.
Temsilcisi: Av. Berk Mete KARAÇİL
Adalet Mah. Şehit Polis Fethi Sekin Cad. Ventus Tower K:11
D:115 Bayraklı/İzmir

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILANLAR : - Mavili Elektronik Tic. ve San. AŞ
Şerifali Mah. Kutup Sok. No:27 D.1-2-4 Ümraniye/İstanbul
- Filiz Güvenlik Sistemleri Proje San. ve Tic. AŞ
Mersinli Mah. 2817 Sok. No:7 Konak/İzmir

(1) **E. DOSYA KONUSU: Mavili Elektronik Tic. ve San. AŞ ve Filiz Güvenlik Sistemleri Proje Sanayi ve Ticaret AŞ'nin eşit durumdaki alıcılara aynı ve eşit hak, yükümlülük ve edimler için farklı şartlar ileri sürerek ayrımcılıkta bulunmak suretiyle 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 6. maddesini ihlal ettiği iddiası.**

(2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Başvuruda özetle;

- Türkan Özilhan Devlet Hastanesi'nin (TÜRKAN ÖZİLHAN) yangın algılama sistemleri bakım işinin ihale sonucunda Kare Yangın Otomasyon Sis. San. ve Tic. Ltd. Şti. (KARE) tarafından üstlenildiği,
- TÜRKAN ÖZİLHAN'ın bakım işi kapsamında, montajı gerçekleştirilen dedektörlerin panele tanımlanması ve mahal bilgisinin santrale bilgisayar vasıtasıyla tanımlanması işlemleri için ilgili yangın algılama sisteminin üreticisi konumundaki Mavili Elektronik Ticaret ve Sanayii AŞ'ye (MAVİLİ) başvurulduğu, MAVİLİ'nin ise bakım hizmet talebi kapsamında KARE'yi yetkili servis konumundaki Filiz Güvenlik Sistemleri Proje Sanayi ve Ticaret AŞ'ye (FİLİZ) yönlendirdiği,
- Yetkili servis tarafından ilgili tanımlama hizmetleri için üçüncü taraf teşebbüslere piyasa rayiç fiyatına uygun şekilde daha düşük fiyatlarla hizmet sunumu yapılırken, KARE'ye piyasa rayiç fiyatının oldukça üstünde bir fiyatla hizmet sunumu teklifinde bulunulması yoluyla KARE'nin faaliyetlerini sürdürmesinin kasten engellenmeye çalışıldığı, MAVİLİ yetkili servisi konumunda bulunan FİLİZ'e neden piyasa rayicinin oldukça üstünde bir fiyat verildiğine dair soru yöneltildiğinde, fiyatlamanın MAVİLİ tarafından yapıldığı yönünde açıklama getirildiği,

- MAVİLİ'nin söz konusu eylemlerinin eşit durumdaki alıcılara aynı ve eşit hak, yükümlülük ve edimler için farklı şartlar ileri sürülmesi suretiyle 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un (4054 sayılı Kanun) 6. maddesinin (b) bendini ihlal eder nitelikte olduğu, ilaveten şikâyet dilekçesinin ekinde yer alan belgelerin şikâyete konu ileri sürülen bu hususları kanıtlar nitelikte olduğu

hususları belirtilmektedir.

- (3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Rekabet Kurumu (Kurum) kayıtlarına 08.07.2020 tarih ve 6990 sayı ile intikal eden başvuruya ilişkin olarak 28.07.2020 tarih ve 20-36/503-M sayılı Rekabet Kurulu (Kurul) kararı ile 2012/2 sayılı Rekabet İhlallerine İlişkin Başvuru Usulüne Dair Tebliğ'in (2012/2 sayılı Tebliğ) 5. maddesinin dördüncü fıkrası kapsamında, şikâyet başvurusunun sadece ihlalin varlığına işaret eden soyut beyanlardan ibaret olduğu, ihlalin gerçekleşme şekli, yeri ve zamanı ile hakkında inceleme yapılması talep edilen teşebbüsün iddia konusu eylemleri hakkında somut bilgi ve/veya belgeleri içermediği, dolayısıyla başvuru konusu şikâyet hakkında 2012/2 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca işlem yapılmasına gerek olmadığına karar verilmiştir.
- (4) 28.07.2020 tarih ve 20-36/503-M sayılı Kurul kararının iptali istemiyle KARE tarafından yargı yoluna başvurulması üzerine Ankara 5. İdare Mahkemesinin 31.05.2021 tarih ve 2020/1712 E., 2021/876 K. sayılı kararı ile 2012/2 sayılı Tebliğ uyarınca Kurul tarafından iddiaların ciddi ve yeterli olarak ortaya konulmadığı değerlendirilen başvuruların önaraştırma süreci işletilmeksizin reddinin mümkün olduğundan ve davacının da buna yönelik iddialarının yerinde görülmediğinden bahisle davanın reddine karar verilmiştir.
- (5) Ankara 5. İdare Mahkemesinin davanın reddi kararına karşı davacı tarafından istinaf talebinde bulunulmuştur. Ankara Bölge İdare Mahkemesi 8. İdari Dava Dairesinin 10.02.2022 tarih ve 2021/1250 E. 2022/226 K. sayılı kararı ile her ne kadar ilgili fiyat teklif yazılarında davacıya ve diğer firmaya sunulacak hizmetin konusu aynı şekilde nitelendirilmemişse de şikâyetçi ve diğer firmaya sunulacak hizmetin benzerliği göz önüne alındığında aradaki fiyat farkının araştırmaya değer olduğu ve şikâyet başvuru dilekçesinde belirtilen hususlar göz önüne alındığında iddiaların soyut nitelikte ve yetersiz olduğunun söylenemeyeceğinden bahisle istinaf başvurusunun kabulüne, Ankara 5. İdare Mahkemesinin 31.05.2021 tarih ve 2020/1712 E., 2021/876 K. sayılı kararının kaldırılmasına, dava konusu idari işlemde hukuka uyarlık ve hukuki isabet görülmediği belirtilerek idari işlemin iptaline karar verilmiştir.
- (6) Bölge İdare Mahkemesinin idari işlemin iptali kararının gereğini yerine getirmek üzere, 31.03.2022 tarih ve 22-15/256-M sayılı Kurul kararı ile dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 40. maddesinin birinci fıkrası uyarınca MAVİLİ ve FİLİZ hakkında önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.
- (7) İlgili karar uyarınca düzenlenen 23.11.2022 tarih ve 2022-1-008/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (8) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda, MAVİLİ'nin yangın algılama uyarı sistemlerinin üretimi ve satışı pazarında hâkim durumda olmadığı ve şikâyete konu iddiaların aynı Kanun'un 6. maddesi kapsamında kötüye kullanma teşkil etmediği, bu doğrultuda teşebbüse 4054 sayılı Kanun'un 6.maddesinin ihlali iddiasına ilişkin olarak soruşturma açılmasına gerek olmadığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Hakkında Öneraştırma Yapılan Taraflar

I.1.1. MAVİLİ

- (9) MAVİLİ, 1987 yılında yangın ve gaz algılama sistemleri üretmek amacıyla İstanbul'da kurulmuştur. Teşebbüsün Türkiye genelinde 189 adet bayisi ve satış sonrası hizmetler için hâlihazırda aktif halde bulunan 77 adet yetkili servisi bulunmaktadır. İlâveten teşebbüs, kendisi ile aynı ekonomik bütünlükte yer alan Teksis Teknik Elektronik Sistemler Ticaret ve Sanayi AŞ (TEKSİS) vasıtasıyla kimi zaman bakım-onarım işlerini kendi bünyesinde de sunabilmektedir.
- (10) MAVİLİ yangın algılama sistemlerinin üreticisi konumunda olup ilgili sistem ürünlerinin yetkili servisleri ve bayileri aracılığıyla yeniden satışını gerçekleştirmekte, yangın algılama sistemlerini nihai tüketicilerin yapılarına entegre ederek devreye alımını gerçekleştirmekte ve ürün satışının ardından belirli aralıklarla yetkili servisler aracılığıyla arıza servisi, bakım, yedek parça değişimi ve kalibrasyon ayarlama hizmetlerini yürütmektedir.
- (11) MAVİLİ, kendi markası olan yangın algılama sistemlerine ilişkin hizmetlerini genellikle yetkili servisleri aracılığıyla yürütmekte bununla birlikte yangın yükü fazla olan karmaşık, önem arz eden veya müşteri/ihaleye çıkan idare isteği olması gibi durumlarda devreye alma, teknik servis ve bakım hizmet sunumunu MAVİLİ kendi bünyesinde yer alan TEKSİS aracılığıyla gerçekleştirebilmektedir.

I.1.2. FİLİZ

- (12) 1994 yılında kurulan FİLİZ akıllı ev sistemleri, kamera sistemleri, hırsız alarm sistemleri, araç takip sistemleri ve görüntülü diafon sistemleri alanlarında projelendirme faaliyeti göstermektedir. Söz konusu faaliyetler kapsamında FİLİZ, MAVİLİ markalı *Maxlogic* ve *Mavigard* yangın sistemlerinin satış sonrası hizmetleri kapsamında yetkili servisi olarak hizmet vermektedir.

I.2. Sektöre İlişkin Bilgiler

- (13) Yangın algılama ve uyarı sistemleri yangını ilk evrelerinde tespit edip bina ya da bölgede bulunan kişileri ikaz eden sistemlerdir. Bu sistemler bir ortamdaki yangın tehlikesine karşı konumlandırılmış olan duman ve ısı dedektörleri veya kombine (duman ve ısı) dedektörler sayesinde yangın belirtilerini algılayarak çevreyi olabildiğince hızlı bir şekilde uyardırmayı amaçlamaktadır.
- (14) Türkiye'de yangın algılama ve uyarı sistemleri pazarında faaliyet gösteren otuzdan fazla yerli ve yabancı teşebbüs bulunmaktadır. Sektörde yabancı sermayeli şirketlerin yanı sıra yabancı şirketlerden ürün ithal ederek faaliyet gösteren yerli teşebbüsler ve yerli sermaye ile üretim ve satış faaliyetinde bulunan teşebbüsler de bulunmaktadır.
- (15) Yangın algılama ve uyarı sistemleri pazarında faaliyet gösteren teşebbüsler tarafından birden fazla ürünün sunulması, ürünlerin farklı sınıflandırmalar altında değerlendirilmesi ve pazarda faaliyet gösteren teşebbüs sayısının fazlalığı sebebiyle pazarın büyüklüğüne ilişkin net bir veri bulunmamaktadır. Nitekim bazı teşebbüsler yangın algılama sistemleriyle birlikte söndürme ve anons sistemlerine ilişkin paket satışlar yoluyla faaliyet yürütmekte olup pazarı yangın algılama, söndürme ve alarm

sistemleri şeklinde bir bütün olarak ele almakta, verilerini uyarı ve söndürme bazında ayırtıramamaktadır.

- (16) Yangın algılama ve uyarı sistemleri pazar büyüklüğüne ilişkin net bir veri sunan bir sektör araştırması bulunmadığından ve sektörde faaliyet gösteren teşebbüslerin ürünlerini farklı sistemlerle sınıflandırıp satışa sunması söz konusu olduğundan sektörde faaliyet gösteren teşebbüslerin pazar paylarına ilişkin veriler tahmini niteliktedir. Nitekim sektörde faaliyet gösteren teşebbüslerden gelen cevabi yazılarda, sektörün büyüklüğüne ilişkin tahmini nitelikte sunulan veriler farklılaşmakta ve teşebbüslerin kendileri ve rakipleri için sundukları pazar payı verileri de değişkenlik göstermektedir. Bu bağlamda Türkiye’de yangın algılama ve uyarı sistemleri pazarında faaliyette bulunan başlıca teşebbüslerden elde edilen bilgiler kapsamında derlenen tahmini pazar paylarına ilişkin veriler aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Tablo-1: Sektörde Faaliyette Bulunan Başlıca Teşebbüslerin Tahmini Pazar Payları (2021)

Teşebbüs	Pazar Payı (%)
MAVİLİ	(.....)
BOSCH	(.....)
Carrier Fire & Security	(.....)
HONEYWELL	(.....)
Johnson Controls Inc.	(.....)
PANASONIC	(.....)
SIEMENS	(.....)
Schneider Elektrik Sanayi ve Ticaret AŞ	(.....)
TELETEK	(.....)
Diğer	(.....)

Kaynak: Cevabi Yazılar.

- (17) Tablo-1’den sektörde, pazar payları birbirine yakın olan çok sayıda yabancı ve yerli sermayeli oyuncunun faaliyet gösterdiği anlaşılmaktadır. MAVİLİ’nin pazar payına ilişkin veriler teşebbüs tarafından tahmini %(.....) şeklinde beyan edilmiş olup yine rakip marka (.....) tarafından gönderilen cevabi yazıda teşebbüsün beyanını doğrular şekilde MAVİLİ’nin pazar payının %(.....) civarında olduğunun tahmin edildiği bildirilmiştir. Bununla birlikte (.....) tarafından gönderilen cevabi yazıya göre MAVİLİ’nin pazar payı tahmini olarak %(.....) civarındadır. Bu doğrultuda sektör genelinde yeknesak bir bilginin olmadığı anlaşılmakla birlikte bilgi talep edilen teşebbüslerin tahminlerine dayanan verilerin derlenmesi suretiyle pazar payları verileri belirlenmiştir. İlaveten tabloda yer verilen ve bilgisine başvuru yapılan sektördeki önde gelen teşebbüsler haricinde, MAVİLİ’den elde edilen bilgiler kapsamında sektörde faaliyet gösteren yaklaşık otuz teşebbüs bulunduğu bilinmektedir¹. Bu kapsamda, MAVİLİ’nin sektörde önde gelen teşebbüsler arasında olduğu, ancak rakipler arasında pazar payının oldukça yakın seyrettiği ve pazarın çok oyunculu bir yapıda olduğundan hareketle pazarın rekabetçi bir görünüm sergilediği değerlendirilmektedir.
- (18) Dosya mevcudu bilgilere göre yangın algılama ve uyarı sistemleri pazarının satış kanalında teşebbüs ve ürün çeşitliliğinin yüksek olduğunu, dolayısıyla pazarda rekabetçi bir yapının hâkim olduğunu söylemek mümkündür. Anılan ürünlere yönelik

¹ Teşebbüs tarafından sunulan cevabi yazıda adı geçen rakip teşebbüsler; Bilgi Elektronik Sanayi ve Ticaret AŞ, Sağlam Yangın Güvenlik Elektronik Sistemler Sanayi ve Ticaret AŞ, Finder Turkey Elektronik AŞ, EEC, Eleks, Nade Elektronik, Netelsan, Ekingen Code, Alfamax, Honeywell, Sens, Teletek, Siemens, Bosch, Panasonic, Cooper Apollo, System Sensor, Global, Detectomat, Detnov, Schrack, Tyco, Utc, Kilsen, Aritech, Hochiki, Kentec, C-Tec, Autronica, Notifier, Cent, D-System, Unipos, Çilingir, Esser, Morley, Teledata, Velox, Cofem, Edwards, Advance şeklinde sıralanmıştır.

üretim ve satış faaliyeti ile iştirak eden teşebbüsler, ayrıca bahse konu ürünleri münhasır ya da müşterek yetkili satıcılar aracılığıyla satışa sunmakta ve bu yolla da rekabet etmektedir.

- (19) Bunun yanı sıra, yangın algılama ve uyarı sistemleri pazarındaki rekabet, ürünün satışı ile sonlanmamakta, komplike yapıları nedeniyle çoğunlukla tüketici tarafından kurulum imkanı bulunmayan, periyodik kontrol ve bakım gerektiren bu ürünlerin satışını yapan satıcıların ayrıca kurulum ve satış sonrası destek hizmetlerinde de faaliyet göstermesi söz konusu olmaktadır. Dolayısıyla, profesyonel kişilerce kurulumu, sisteme tanımlanması, kontrol ve bakımı gereken elektronik ürünler olan yangın algılama ve uyarı sistemleri için pazarda en az bu ürünlerin satışı kadar satış sonrası hizmetleri de önem arz etmektedir. Kurulum ve tanımlanma sonrasında ortaya çıkması muhtemel problemler teknik bilgi ve donanıma sahip olan ve ayrı tüzel kişilikleri haiz yetkili servisler yardımıyla çözüme kavuşturulmaktadır.
- (20) Bu kapsamda, yangın algılama ve uyarı sistemlerinin planlama, tasarım, kurulum, devreye alma, kullanım ve bakım işlerinin Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik (Yangın Yönetmeliği) ile 2018 yılında Avrupa Standardizasyon Komitesi (*Comité Européen de Normalization*, CEN) tarafından güncellenen ve Türk Standartları Enstitüsü (TSE) tarafından iktisap edilen CEN/TS 54-14 Kılavuzu'nun standartlarına göre gerçekleştirilmesi gerekmektedir.
- (21) İlgili mevzuat hükümleri ve teşebbüsler tarafından sunulan cevabi yazılar incelendiğinde ise bir teşebbüsün belirli olarak bir sağlayıcının yangın algılama ve uyarı ürünlerine yönelik yetkili servis hizmeti sunabilmesi için mevzuattan kaynaklı yükümlülüklerin yanı sıra belirli sözleşmesel koşulları karşılama ihtiyacının bulunduğu anlaşılmaktadır. Örneğin; hakkında önaraştırma yürütülen teşebbüslerden MAVİLİ'nin yetkili teknik servis hizmetinin sunulabilmesi için aradığı koşullar; Yangın Yönetmeliği ile CEN/TS 54-14 standartlarının karşılanması, devreye alma beyanı ve bakım beyanı tablosunda yer alan personel ve firma gerekliliklerinin sağlanması, yetkili servis adaylık protokolü, yetkili servis sözleşmesi, bilgi gizliliği sözleşmesinin imzalanması, teminat mektubu sunulması, kayıtlı e-posta adresi, ofis bilgisayarına bağlı statik *Internet Protocol Address* (IP), teknik personel hizmet formları akışı için tablet temini, yetkili servis deposunda bulunması gereken yedek parçaların alımı şeklinde sayılabilecektir.

I.2.1. İlgili Mevzuat

- (22) Bu başlık altında yangın algılama ve uyarı sistemlerinin kurulum, devreye alım ve bakım, onarım gibi satış sonrası hizmetlerinin standartlara uygun şekilde gerçekleştirilmesi için düzenlenen ulusal ve uluslararası mevzuatlara değinilecektir. Bu kapsamda, dosya konusu sistemlerin planlama, tasarım, kurulum, devreye alma, kullanım ve bakım işlerinde; Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un (Tüketici Kanunu) satış sonrası hizmetlere ilişkin 58 ve 77 numaralı maddeleri, Satış Sonrası Hizmetler Yönetmeliği, Yangın Yönetmeliği, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Yüksek Fen Kurulu Başkanlığı tarafından yayımlanan Genel Teknik Şartname'nin (Teknik Şartname) 18. bölümü ile CEN/TS 54-14 Kılavuzu'nun standartlarının esas alındığı görülmektedir.
- (23) Tüketici Kanunu'nun Satış Sonrası Hizmetler başlıklı 58. maddesi;

“(2) Üretici veya ithalatçılar, yönetmelikle belirlenen mallar için Bakanlıkça onaylı satış sonrası hizmet yeterlilik belgesi almak ve tüm yetkili servis istasyonlarına ilişkin bilgileri güncel olarak Bakanlıkça oluşturulan sisteme kaydetmek zorundadır

(4) Üretici veya ithalatçılar, yetkili servis istasyonlarını kendileri kurabileceği gibi servis istasyonlarının verdiği hizmetlerden sorumlu olmak şartıyla kurulu bulunan servis istasyonlarından veya servis organizasyonlarından da faydalanabilir.

(5) Herhangi bir üretici veya ithalatçıya bağlı olmaksızın faaliyette bulunan servis istasyonları da verdikleri hizmetten dolayı tüketiciye karşı sorumludur. Bu servis istasyonlarının, her türlü mecrada ve faaliyetlerinde kolaylıkla görülebilir ve okunabilir şekilde "özel servis" ibaresini kullanması zorunludur"

hükmünü haizdir.

(24) Aynı Kanun'un Ceza Hükümleri başlıklı 77. maddesinde satış sonrası hizmet yeterlilik belgesini bulundurmayan servislere üç yüz on beş bin Türk Lirası idari para cezası uygulanacağı düzenlenmiştir. Anılan Kanun'da bahsi geçen yeterlilik belgesi TSE tarafından verilen Hizmet Yeterlilik Belgesi'dir.

(25) Yangın Yönetmeliği'nin "Yangın Algılama ve Uyarı Sistemleri" bölümü incelendiğinde ise bu bölüm altında yer alan 74. maddede yangın algılama sisteminin ve parçalarının CEN/TS 54-14'e uygun olarak üretilmesi, tasarlanması, tesis edilmesi ve işletilmesinin gerektiği belirtilmektedir.

(26) CEN/TS 54-14'ün 4.1. maddesinde Kılavuz'un, yangın algılama ve yangın alarm sistemlerinin planlama, tasarım, montaj, hizmete alma, kullanım ve bakımı ile ilgili düzenlemelerinin tavsiye niteliğinde olduğu belirtilmektedir. Her ne kadar anılan Kılavuz'da düzenlenen hükümler aslen tavsiye niteliğinde olsa da Yangın Yönetmeliği'nde bulunulan atıf sebebiyle CEN/TS 54-14 hükümleri emredici nitelikte kabul edilmektedir.

(27) CEN/TS 54-14'ün 4.2. numaralı maddesinde ise yangın algılama sisteminin kurulum ve ayarlamalarına ilişkin sürece detaylı bir şekilde yer verilmiştir. Bu süreç, anılan Kılavuz'da da yer alan aşağıdaki şemayla özetlenebilir:

(28) CEN/TS 54-14'ün 4.2. numaralı maddesinde de belirtildiği üzere söz konusu Kılavuz'un hazırlanma sürecinde süreçlerin her biri farklı bir kuruluş tarafından yapılacağına standartlar oluşturulmuştur. Dolayısıyla CEN/TS 54-14'te belirlenen standartların, yangın algılama ve uyarı sistemlerinin kurulum ve bakım sürecinde her bir aşamanın farklı bir teşebbüs tarafından gerçekleştirilebileceği ön kabulüyle oluşturulduğu belirtilmiştir.

(29) CEN/TS 54-14'ün Montaj bölümü altında yer alan Nitelikler başlıklı 7.7 numaralı maddesi;

"Montaj işini yapan kişiler veya kuruluşlar madde 6.14 ve madde 7.5'e göre uygun yeterliliğe, tecrübeye ve ehliyete sahip olmalıdır."

hükmünü,

(30) Başlatma ve Yapılandırma bölümü altında yer alan ve Nitelikler başlıklı 8.5 numaralı maddesi;

"Yapılandırmayı yapan ve 8.3 belgesini hazırlayan kişi veya kuruluş, gerekli işi yapabilmek için uygun bir şekilde yetkin olmalıdır."

Not: Bazı Avrupa ülkelerinde, sistemin yapılandırılması için zorunlu sertifika gereklilikleri olabilir."

hükmünü,

(31) Bakım bölümü altında yer alan 12.1 numaralı madde ise;

“Kurulu sistemin doğru çalışmasını sağlamak için, sistem düzenli olarak kontrol edilmeli ve servisi yapılmalıdır. Bunun için düzenlemeler, tesisin dolu olup olmadığına dair kurulum tamamlandığında derhal yapılmalıdır.

Genel olarak, kullanıcı ve / veya mal sahibi ile kurulu sistemin bakımını (denetim, servis ve onarım dahil) yürütmeye yetkili bir kuruluş arasında bir sözleşme yapılacaktır.

Bakımlar ulusal gerekliliklere göre yapılır.

Not: Bakım servis sağlayıcılarının sertifikalandırılması için ulusal gereklilikler olabilir.”

hükmünü haizdir.

- (32) 8.5 ve 12.1 numaralı maddelerde bahsedilen ulusal gerekliliklerin ülkemizdeki görünümü Teknik Şartname'nin 18. Bölümü ve “TS 12849 Hizmet Yeterlilik Belgesi” (Yeterlilik Belgesi) olarak karşımıza çıkmaktadır.
- (33) Teknik Şartname; yangın algılama ve alarm sistemlerinin gerekli malzemelerin CEN/TS 54-14 standardının ilgili bölümlerine uygun olarak seçilmesi, montaj, işletmeye alma, denetim, kullanım ve bakım aşamalarının ilgili yönetmelik hükümleri ve standartlar doğrultusunda yapılması şartlarını kapsamaktadır. Teknik Şartname'de yangın algılama ve alarm sisteminin muayene, deney, hizmete alma ve doğrulama işlemlerinde CEN/TS 54-14 Standardına uygunluk zorunlu kılınmıştır.
- (34) Teknik Şartname'nin 18.13 numaralı maddesine göre, yangın algılama ve alarm sistemlerinin CEN/TS 54-14 standardına uygun yıllık periyodik kontrolü, akredite bir kuruluşa yaptırılacaktır. Anılan maddeyle periyodik kontrollerin TSE tarafından verilen yeterlilik belgesi sahibi teşebbüsler tarafından gerçekleştirilmesi gerektiği belirtilmektedir.
- (35) Yeterlilik Belgesi TSE tarafından belirli standartları karşılayan teşebbüslere verilen bir belge olup kapsamı, “alarm cihazları yetkili servislerinin yapısal özellik, işletmecilik, teknik donanım, çalışanların özellikleri ve belgelendirme ile ilgili kuralları” olarak belirtilmektedir. Yeterlilik Belgesi'nde belge sahibi teşebbüs tarafından verilebilecek hizmetin kapsamı belirlenmektedir. Yeterlilik Belgesi'nin gereklilikleri ise Yapısal Özellikler, İşletmecilik İle İlgili Kurallar, Teknik Donanım İle İlgili Kurallar ve Personel İle İlgili Kurallar şeklinde özetlenebilecektir.
- (36) Sonuç olarak, CEN/TS 54-14'teki standartları karşılayan, Teknik Şartname'de belirtilen hususları haiz ve Yeterlilik Belgesi'ne sahip olan teşebbüslerin yangın algılama ve uyarı sistemlerinin kurulum, devreye alım ve bakım, onarım gibi satış sonrası hizmetler alanında faaliyet gösterebileceği anlaşılmaktadır. Bununla birlikte anılan yetkili servis olma şartlarının genel nitelikte olduğu söylenebilecektir zira dosya kapsamında elde edilen bilgiler doğrultusunda her bir sağlayıcı özelinde yetkili servis olma koşullarının farklılaşabildiği, bir diğer deyişle sağlayıcıların kendi iş modeline göre birbirlerinden farklı birtakım kriterler getirerek yetkili servis ağı kurabildiği bilinmektedir.
- (37) Satış sonrası hizmetlerde sorumluluğa ilişkin olarak ise, Satış Sonrası Hizmetler Yönetmeliği'nin Üretici, İthalatçı ve Satıcının Sorumluluğu başlıklı 14. maddesinde “Üretici veya ithalatçılar, yetkili servis istasyonlarının ayrı bir tüzel kişiliği olsa dahi, satış sonrası hizmetlerin sağlanmasından ve yürütülmesinden yetkili servis istasyonları ile birlikte müteselsilen sorumludur.” denilmek suretiyle ürünün sağlayıcısının satış sonrası hizmetlere ilişkin sorumluluğunun devam ettiği belirtilmektedir.

I.3. İlgili Pazar

I.3.1. İlgili Ürün Pazarı

- (38) Dosya kapsamında incelenen iddialara konu ürünler yangın algılama ve uyarı sistemleri kapsamında yer alan ürünlerdir. Yangın algılama ve uyarı sistemleri genel olarak iki türe ayrılabilir. Bunlar konvansiyonel ve adresli sistemlerdir. Konvansiyonel sistemler bir ya da birden fazla algılayıcının ve elle uyarı cihazının aynı kablo hattı üzerinde ardışık olarak bağlanması ve hat sonunun elektriksel devre olarak izlenmesi prensibi ile çalışan sistemler olup hacimsel olarak küçük alanlarda bir veya iki katlı, oda veya bölme sayısı çok bulunmayan yerleşke veya depo benzeri yapılarda ve yirmi-otuz kadar dedektörün bir bölge oluşturabileceği binalarda kullanılmaktadır.
- (39) Adresli sistemler ise birçok algılayıcının, elle uyarı cihazlarının ve sahada kontrol ve izleme yapacak donanımların aynı kablo hattı üzerinde ardışık olarak bağlanarak her bir cihazın adreslendiği, santralden her bir cihazın izlenerek kontrol edilebildiği, uç birimlerin çalışma biçimlerinin değişik olasılıklarla tanımlanabildiği sistemler olup hastane, otel ve yüksek katlı binalar gibi geniş hacimli alanlarda kullanılmaktadır². Konvansiyonel sistemler ile adresli sistemler arasında alarm alanı noktasında da farklılık bulunmaktadır. Şöyle ki; konvansiyonel tip yangın algılama ve uyarı sistemi yangını bölgesel olarak ihbar edebilirken, adresli tip yangın algılama ve uyarı sistemi ise saha elemanına verilen kod vasıtasıyla yangın çıkan bölgeyi noktasal olarak belirleyerek ihbar edebilmektedir³.
- (40) Yukarıda yer verilen açıklamalardan, yangın algılama ve uyarı sistemlerinin özelliklerinin ilgili sistemin yerleştirileceği ortamın büyüklüğü ve sistemin teknik altyapısına bağlı olarak değişiklik arz ettiği anlaşılmaktadır. Bu doğrultuda dosya konusu ürüne ilişkin tüketici ürününün kullanılacağı alanın genişliği ve yapının ne ölçüde karmaşık olduğuna göre bir tercihte bulunacaktır. Buna göre, konvansiyonel tip yangın algılama ve uyarı sistemleri ile adresli yangın algılama ve uyarı sistemlerinin tüketici nazarında kullanım alanı bakımından farklılık arz edeceği söylenebilir.
- (41) Diğer yandan, ilgili ürün pazarı tanımında talep ikamesinin yanında, talep ikamesine eşdeğer etkisi olduğu durumlarda arz ikamesi de hesaba katılmaktadır. Bu kapsamda, sektörde faaliyet gösteren birçok teşebbüsün satışa sunduğu ürünler incelendiğinde teşebbüslerin her iki tip ürün bakımından da faaliyetinin bulunduğu anlaşılmaktadır. Yangın algılama ve uyarı sistemlerinin kurulum ve satış sonrası hizmetleri kapsamında Hizmet Yeterlilik Belgesi'ne sahip olan ve yeterli teknik donanım ve altyapıya sahip teşebbüsler açısından konvansiyonel tip cihaz ile adresli cihazların arzı açısından mevzuattan kaynaklı yükümlülükler noktasında bir farklılık olmadığı, teşebbüsler nazarında iki tip ürün arasındaki arz ikamesinin yüksek olduğu değerlendirilmektedir.
- (42) Yangın algılama ve uyarı sistemi cihazlarının uzun dönemli kullanım ve fayda elde etme amacıyla satın alındığı ve bu sebeple kullanım ömürleri boyunca tamir, bakım, yedek parça ve/veya sarf malzemesi gibi ürün ve hizmetlere ihtiyaç duyulduğu görülmektedir. Yangın algılama ve uyarı sistemlerinin de içinde yer aldığı ve satış sonrası hizmetlerin özellik arz ettiği pazarlar, ürünün kullanım süresi içerisinde zamanla tamamlayıcı ürün ve hizmetlere duyulan ihtiyaç sebebiyle öncül (birincil) ve

² Elektrik Tesisatı Genel Teknik Şartnamesi, 18. Bölüm, madde 18.6 ve 18.7.

³ Uluslararası Yakıtlar, Yanma ve Yangın Dergisi, 2019, Sayı:7 Sayfa:17-21.

ardıl (ikincil) pazar şeklinde ikiye ayrılabilir. Bu kapsamda yedek parça, sarf malzemesi, tamir, bakım-onarım hizmetleri gibi öncül ürünle birlikte kullanılan ve öncül ürünün satın alınmasından belli bir süre sonra ihtiyaç duyulan ürün ve hizmetlerin bulunduğu pazarlar ardıl pazarlar olarak tanımlanmaktadır.

- (43) Rekabet hukuku literatüründe, öncül ve ardıl ürün ve hizmetlerin yer aldığı pazarların tanımlanmasında söz konusu ürün ve hizmetlerin aynı pazara dâhil edilip edilemeyeceği ve eğer bu sonuca ulaşılamazsa ardıl ürün ve hizmetlerin yer aldığı pazarların marka özelinde tanımlanıp tanımlanamayacağı hususlarının analizi ön plana çıkmaktadır.
- (44) Geçmiş Kurul kararlarında⁴, ardıl pazarların marka özelinde tanımlanıp tanımlanamayacağına karar verilirken, ürün veya hizmetin gerek üretimde gerekse kullanımdaki ikame edilebilirliği, tüketici talebi ve başka teşebbüslerce üretimin önünde herhangi bir engel olup olmadığı gibi faktörler göz önüne alınmaktadır.
- (45) Anılan kararlardaki, ardıl pazarın marka-spesifik tanımlanmasını gerektiren sebepler genel olarak; söz konusu cihazların ileri teknoloji içermesi, pazarda yeni ürünlerin çıkış hızının yüksekliği ve her cihaz için, genelde üretici firma tarafından verilen eğitim ve sertifikaları almak gerektiğinden rakip cihazlara verilen servis hizmetinin ikame edilebilirlik derecesinin düşüklüğü şeklinde özetlenebilir. Bir başka deyişle belirli bir marka özelinde yetkinliğini belgeleyen bir teknik servisin rakip markaların ürünlerindeki yetkinliği sınırlı olacağından, tüketici bakımından farklı markaların yetkili teknik servisleri arasındaki ikame edilebilirlik de düşük olacaktır. Bu nedenle marka özelinde ardıl pazar tanımlanması gerekebilecektir.
- (46) Bir teşebbüsün yangın algılama ve uyarı sistemlerinin bakım- onarımı alanında faaliyet gösterebilmesi için TSE'den Yeterlilik Belgesi alınması gerekmektedir. Yeterlilik Belgesi şartlarından biri de servisin teknik sorumlusunun ana firma tarafından satış sonrası hizmetler konusunda eğitilmesi ve yetkilendirilmesidir. Diğer bir deyişle, bir bağımsız servisin herhangi bir marka özelinde yedek parça satışı ve satış sonrası hizmetleri sağlayabilmesi için Yeterlilik Belgesi'nin bulunması ve servisin teknik sorumlusunun hizmet sağlanacak markaya yönelik gerekli eğitim ve sertifikaları almış bulunması gerekmektedir. Ne var ki, marka-spesifik tanımlama gerektiren kararlarda üretici firma tarafından verilen eğitim ve sertifikalar zaman zaman ilgili sertifikayı alacak kişinin yurt dışına çıkışını da gerektirebilen yüksek maliyetli eğitimler olup dosya konusu önaraştırmada teknik personelin almakla yükümlü oldukları eğitim ilgili kararda sayılan bu özellikleri taşımamaktadır. Kaldı ki, anılan kararlarda belirtildiği üzere marka özelinde tanımlama gerektiren bir diğer sebepse ilgili marka için yetkinliği belgeleyen sertifikaya sahip kişi sayısının azlığıdır. MAVİLİ'nin Türkiye genelinde aktif halde çalışan 77 adet yetkili servisi bulunduğu değerlendirildiğinde bu unsurun da sağlanmadığı görülmektedir. İlaveten belirtmek gerekir ki söz konusu pazarda bakım-onarım hizmetlerine ilişkin sağlayıcıların oluşturdukları yetkili servis ağının yanı sıra bağımsız nitelikte özel servisler de faaliyet göstermektedir. Anılan özel servisler TSE'den aldıkları Hizmet Yeterlilik Belgesi ile birden fazla markaya ilişkin bakım-onarım hizmeti verebilmektedir. Bu doğrultuda yangın algılama sistemlerinin satış sonrası hizmetlerinde marka-spesifik nitelik gerektirecek bir hizmet sunumu yapılmadığı anlaşılmaktadır.
- (47) Marka özelinde tanımlama gerektiren bir diğer sebep birincil pazardaki oyuncu

⁴ Kurulun 04.11.2021 tarihli ve 21-54/754-375 sayılı ve 26.08.2021 tarihli ve 21-40/589-286 sayılı kararları.

sayısının azlığıdır. Diğer bir deyişle hâlihazırda rekabetin yoğun olmadığı birincil pazarda az sayıda teşebbüsle karşılaşan tüketici ardıl pazardaki işleyişten daha çok etkilenebilecektir. İşbu dosya kapsamında birincil pazarın yapısı incelendiğinde ise pazarda 30'dan fazla oyuncunun bulunduğu ve yoğun bir rekabet olduğu görülmektedir. Diğer bir ifadeyle birincil pazarda tüketicinin çok sayıda seçeneği olduğundan ve pazarı domine eden herhangi bir teşebbüs bulunmadığından marka bağımlılığının düşük olduğu değerlendirilmektedir.

- (48) Marka özelinde tanımlamada önem arz eden bir diğer husus, tüketicinin birincil pazarda ürün alım aşamasında ardıl pazarın şartlarına, özellikle hizmet ve yedek parçalara ilişkin fiyat verilerinde yeterli bilgiye sahibi olup olamamasıdır. Tüketici birincil pazarda ardıl pazara ilişkin yeterli veriye sahip olamazsa mal alım aşamasında fiyat başta olmak üzere ardıl pazar koşullarına ilişkin yeterli değerlendirmede bulunamamaktadır. Yangın algılama ve uyarı sistemleri pazarında ise tüketicilerin mal alım aşamasında birincil pazarda faaliyet gösteren teşebbüslerle gerçekleştirdiği görüşmelerde genel olarak ardıl pazardaki hizmetlere, özellikle bu hizmetlerin fiyatlarına ilişkin bilgi sahibi olabildiği nitekim müşterilere yazılı olarak iletilen fiyat tekliflerinin bakım-onarım hizmetlerinin ücretlerini de yansıttığı bilinmektedir.
- (49) Yukarıda sayılan sebeplerle ilgili ürün pazarı “yangın algılama ve uyarı sistemlerinin üretimi ve satışı” ile “yangın algılama ve uyarı sistemlerinin satış sonrası hizmetleri” pazarları şeklinde tanımlanmıştır.

I.3.2. İlgili Coğrafi Pazar

- (50) Her ne kadar yetkili satıcı olarak tanımlanan taraf teşebbüsler özellikle yangın algılama ve uyarı sistemlerinin bakım-onarımı gibi satış sonrası hizmetlerine ilişkin faaliyetlerini bölgesel bazda yoğunlaştırmış olsalar da bu sistemlerin gerek devreye alınmak üzere taşınması gerekse bakım-onarım hizmetlerinin sağlanmasına ilişkin nakliye giderleri ve pazara giriş engelleri noktasında bölgeler arasında kayda değer bir farklılık bulunmadığı, bu sebeple ürünün ekonomik olarak satılabileceği bölgeyi sınırlandıran herhangi bir unsurun bulunmadığı, pazarda faaliyet gösteren teşebbüslerin Türkiye genelinde satış ve satış sonrası hizmet ağlarının bulunduğu değerlendirilmektedir. İnceleme konusu ilgili ürün pazarlarında yer alan ürünler bakımından pazara giriş, arz kaynaklarına ulaşım, üretim, dağıtım, pazarlama ve satış şartlarının bölgesel bir farklılık göstermediği göz önüne alınarak ilgili coğrafi pazar “Türkiye” olarak belirlenmiştir.

I.4. Dosya Kapsamında Elde Edilen Belgeler⁵

I.4.1. FİLİZ’de Gerçekleştirilen Yerinde İncelemede Elde Edilen Belgeler

- (51) **Bulgu-1:** 22.05.2020 tarihli “SATIŞ” isimli WhatsApp grubunda FİLİZ Şirket Ortağı (.....) ve FİLİZ Yangın Sistemleri Departman Müdürü (.....) arasında geçen mesaj silsilesinin içeriği aşağıdaki gibidir:

22.05.2020

(.....): “Merhaba mavili güvenlik (.....) bey aradı

Bir hastanenin bakım işini mavili yetkili belgesiz bir firmanın aldığını, bu firmanın da işi bizle çözmek istediğini öğrenmiş

İhaleyi iptal ettireceklermiş , bu firma anlattıkları doğru ise , teknik destek vermemiz uygun değildir

Gereğini yapalım , iyi çalışmalar”

⁵ Yerinde incelemede elde edilen belgeler, rapora aktarılırken yazım ve noktalama hataları düzeltilmemiş, belgenin orijinali muhafaza edilmiştir.

(.....): “Merhaba konudan doğrudan haberim var (.....) beyi arayarak ben bilgilendirdim Bornova özilhan devlet hastanesi (eski trafik hastanesi) hastanenin yangın tüp işlerini yıldız yangın bakıyor genelde ihaleyi kare otomasyon firması almış firmayı ve sahibini tanıyor olmama rağmen yardımcı olamacağımızı söyledim zaten”
(.....): “Bilgi için teşekkür ederiz”
(.....): “(.....)yıldız yangının sahibi ile ters düşmemek için istemiyor baska firmanın yapmasını bu yuzden de yapmayalım işini dedi
Tıpkı vergi dairelerinde ki tutumu gibi
Sorun yok gerekli yerle görüşmeyi yaptım”

- (52) **Bulgu-2:** 22.05.2020-28.05.2020 tarihleri arasında “RE: türkan özilhan devlet hastanesi ilave dedektör ve iptal işlemlerinin yapılması” konulu, KARE Genel Müdürü (.....), FİLİZ Şirket Ortağı (.....), FİLİZ Yangın Sistemleri Departman Müdürü (.....), MAVİLİ Satış Operasyon Sorumlusu (.....) ile TEKSİS Bölge Santral Operatörü (.....) arasında geçen ve bilgisinde MAVİLİ İç Satış ve Pazarlama Direktörü (.....), MAVİLİ Ege Bölge Müdürü (.....) ve FİLİZ Yönetimi ((.....))’nin bulunduğu e-posta silsilesinin içeriğine aşağıda yer verilmiştir:

22.05.2020, (.....)> (.....)
“Merhaba
(.....) hanım
Aşağıda seri numaraları yazılı olan paneller için servis talebi istemekteyim lütfen konuyu hassasiyetle yaklaşmanızı isterim
Panel1: (.....) PANEL
PANEL1 SERİ NUMARASI: (.....)
2 ADET DEDEKTÖR DEVREYE ALMA VE 1 KAÇ DEDEKTÖR İPTAL EDİLECEK
PANEL 2: (.....)
PANEL 2 SERİ NO: (.....)
2 ADET DEDEKTÖR DEVREYE ALMA 1 KAÇ DEDEKTÖR İPTAL EDİLECEK
DEDEKTÖRLER HASTAENENİN ÖNEMLİ YERİDEKİ MAKİNALAR İÇİNDİR FİYATSAL DEĞERLERİ YÜKSEKOLDUĞU SÖYLENMEKTEDİR BUNDAN DOLAYI İŞLEMLERİN HIZLI BİR ŞEKİLDE İŞLEMESİNİ RICA EDERİM.
SAYGILARIMLA...”
(...)
28.05.2020, (.....)
“Merhaba (.....) bey,
İlgilenmişmiydiniz.”

28.05.2020, (.....)
“Merhaba (.....) hanım,
Konudan haberim var hastanenin yangın sisteminin bu yıl bakım ihalesi işini hastane yönetimi yetkinlik belgesi şartı olmadığı için düşük fiyata Kare Otomasyon Firması vermişler ardından (.....) beni arayarak servis talep etti Bende sizinle iletişime geçtim konuyu aktardım (.....) Hanım (.....) Bey e konuyu aktardı ve tarafıma dönüş yaptılar kesinlikle kayıt dahi açmayın bu işlem için çünkü o hastanenin işlerini genellikle yıldız yangın firması servis veriyor dediler ben zaten bu durumu biliyorum ama yine de sormak istedim.. sonrasında firma sahibini arayarak durumu izah ettim ve yardımcı olamayacağımızı ilettim kendisi de tamam diyerek görüşmemiz sona erdi ve tekrar görüşme olmadı. Daha sonra (.....) Hanım aradı ve mail gönderdi firmaya servis ücreti olarak 15.000 TL lik !! bir servis teklifi hazırlayıp gönderir misiniz dedi bende servis hizmeti vermeme istemediniz müşteriye de böyle söylememi istediniz şimdi sırf hizmet vermiyoruz diye usulen sorun yaşamak istemediğiniz için beni öne sürerek benden hiç yapmadığımız ve asla kabul görülmeyecek bir teklifi hazırlayıp tekrar müşteriye göndermemi istediniz bu hiç doğru değil eğer illa bu teklifi göndermek istiyorsanız siz hazırlayıp gönderin ben yardımcı olamam dedim (.....) Hanım da tamam diyerek görüşmemiz sona erdi bende ki bilgi bununla sınırlı sonrasında bilmiyorum (.....) Hanım.
Saygılarımla.”

28.05.2020, (.....)
“Merhaba
(.....) bey
Kare otomasyon firmasına, mavili firmasının servis bedeli olarak göndermemizi istediği 15000 tl lik rakamı yazarak.

İlgili firmaya ve mavili firmasındaki konu ile alakalı kişileri de ekleyerek acil olarak gönderilmesini yönetim olarak talep etmekteyiz.
İyi çalışmalar”

- (53) **Bulgu-3:** 26.07.2022 tarihli, “FW:” konulu, MAVİLİ Teknik Destek Personeli (.....), MAVİLİ Ege Bölge Müdürü (.....) ve (.....) arasında geçen ve bilgisinde MAVİLİ Teknik Destek Personeli (.....), FİLİZ Şirket Ortağı (.....), FİLİZ Şirket Ortağı (.....)’ün bulunduğu e-posta silsilesinin içeriği aşağıdaki gibidir:

(...)
26.07.2022, (.....)
“Merhaba (.....) Bey,
Mail geçmişi bu bize şekilde iletildi. Arıza servisi olarak Filiz Tirsan Kardan için kayıt açtı, proje Manisa’da teklifi de şehir içi fiyatlardan vermek istiyorlar. Bilginize
İyi Çalışmalar”
26.07.2022, (.....)
“Merhaba (.....) Bey,
Tirsan Kardan işi ile ilgili tarafınızca açılan kayıta, bu talebin ilk çıkış noktasının Kare Yangın firması olduğu görülmektedir. Keza talep edilen işe ilişkin Word belgesinin de Kare Yangın yetkilileri tarafından oluşturulduğu görülmektedir. Kare Yangın firması, yetkili servislerimizin (yani sizlerin ve sizler gibi yetkili servislerimizin) yapması gereken işleri sistem dışı bir şekilde alan ve almaya çalışan bir firma olup, şu an da firmamızla husumetleri bulunmaktadır. Yetkili servislerimizin işlerini sistem dışı almaya çalışan firmalardan firmanıza gelen taleplerin reddedilmesinin önemini hatırlatır, adı geçen firmaya yardımcı olunmaması hususunda gereğini rica ederiz.
İyi çalışmalar,”

- (54) **Bulgu-4:** 26.07.2022 tarihli, FİLİZ Şirket Ortağı (.....) ile FİLİZ Yangın Sistemleri Departman Müdürü (.....) arasında geçen WhatsApp yazışmasının içeriğine aşağıda yer verilmiştir:

26.07.2022
(.....): “Merhaba Kare den gelen işlerde dikkatli olup reddediyoruz,”
“Diğer iş için (.....) aranmış işgüvenlik firması işveren fabrikanın takdirine bırakılacak de m iş”
“Yani fabrika karar verecek”
“İşgüvenlikçi değil”
(.....): “Tamamdır”

- (55) **Bulgu-5:** 28.07.2022-29.07.2022 tarihleri arasında geçen, “RE:” konulu, FİLİZ Yangın Sistemleri Departman Müdürü (.....), Ups Hızlı Kargo Taşımacılığı Anonim Şirketi (UPS) çalışanı (.....), KARE Genel Müdürü (.....) arasında geçen ve bilgisinde (.....) ile (.....) bulunduğu e-posta silsilesinin içeriği aşağıdaki gibidir:

(...)
28.07.2022, (.....)
“(.....) Bey merhaba ,
Talebiniz doğrultusunda merkeze açtığımız kayıta istinaden mavili merkezden tarafımıza dönüş yaptılar, Merkezin aldığı karar doğrultusunda bahsi geçen proje ile alakalı Filiz Güvenlik olarak sizlere hizmet veremeyecek olduğumuzu bildirmek isterim.
İyi çalışmalar dilerim.”
28.07.2022, (.....)
“Merhaba
(.....) bey
Merkezin aldığı karar nedir ve hangi yetkili servis ile çalışabileceğiz müşterim bunu soruyor lütfen ivedi olarak cevap verirmisiniz”
29.07.2022, (.....)
“(.....) Bey merhaba,
Hangi yetkili servis hizmet verir kim yönlendirilir buna merkez karar veriyor, Tirsan firması merkeze mail göndererek servis talebinde bulunurlarsa merkez yetkili servis yönlendirmesi yapacaktır.
İyi çalışmalar.”

I.4.2. MAVİLİ’de Gerçekleştirilen Yerde İncelemede Elde Edilen Belge

- (56) **Bulgu-6:** MAVİLİ genel merkezinde yapılan incelemede elde edilen 19.02.2020-28.02.2022 tarihleri arasında gerçekleşen, “RE: ARTVİN ÇORUH ÜNÜVERSİTESİ YANGIN BAKIMI HAKKINDA” konulu, MAVİLİ İç Satış ve Pazarlama Müdürü (.....) ile MAVİLİ Teknik Destek Sorumlusu (.....) arasında geçen ve bilgisinde MAVİLİ Satış ve Operasyon Müdürü (.....), MAVİLİ Karadeniz Bölge Müdürü (.....), MAVİLİ eski Satış Operasyon Sorumlusu (.....) ve (.....) sahibi (.....)’ın bulunduğu e-posta silsilesinin içeriği aşağıdaki gibidir:

19.02.2020, (.....)

“(.....) bey daha öncede tarafınıza bildirmiş olduğumuz ARTVİN ÇORUH ÜNÜVERSİTESİ yangın algılama sistemi bakım ihalesi 2019 yıl sonu yapılmış olup yetkili servis olarak kuruma bildirmiş olduğumuz fiyatı kurum yüksek bulup ihale kapsamında yetkili servislik belgesi talep etmediğinden ihaleyi aşağıda belirtilen firma tarafından alınmıştır.

İhaleyi alan firma ARTVİN MERKEZ SÜLEYMAN DOĞAN

DOĞAN TEKNİK TİCARET MEDİKAL OTOMASYON ELEKTRİK ELEKTRONİK BİLİŞİM ENERJİ ISITMA SOĞUTMA İMALAT HİZMET OTOMOTİV TURİZM ORMAN VE PETROL ÜRÜNLERİ KÖMÜRCÜLÜK TEKSTİL DEKORASYON İŞ MAKİNELERİ GIDA İTHALAT İHRACAT NAKLİYE İNŞAAT TAAHHÜT SANAYİ LİMİTED ŞİRKETİ

İlk bakım süresi olarak belirtilen süre 10/02/2020 tarih olarak belirtilmiş olup kurum şuan bakım yaptırmaktadır.daha önce biz bakım yaptığımızdan bakım yapan firma eski bacup talepte bulundu. Bu durumdan anlaşılacağı üzere yetkili servis harici hiçbir firmanın dangıl olmadan sisteme müdehale edemeyeceği kesindir.

Burdan tarafınızdan talebim bu bakım işini tarafınıza bilgi vermeden bir bayinizin yaptığı ortaya çıkmaktadır.

Konuyla ilgili olarak bizdeki dangıl cihazlarının hangi sisteme bağlandığı tarafınızca güncellemeye gönderdiğimizde tespit edileceğini düşünüyorum.

Çünkü bu tür olayların takipçisi olmazsak burda kurumun bakış acısı servis bu işi daha pahalı yapıyor.lakin servise ihtiyaç olmadan bu işi yaptırıldığı ortaya çıkıyor.

Tarafınızdan talebim konuyu hassasiyet içinde takip edip bizim gibi yetkili servis olup illegal kazanç sağlamamalarını ve marka olarakda zarar görmemektir.

İyi çalışmalar dilerim.

Saygılarımla.”

19.02.2020, (.....)

“Merhaba (.....) Bey,

Ünv. servis düzenleyelim ve kimin dongle ile işlem yaptığını veya yapmaya çalıştığını öğrenmeye çalışalım.

Başka firmaların işlem yapmasına da izin vermeyelim.

Saygılarımla,

28.02.2020 (.....)

“Merhaba (.....) Bey,

Artvin Çoruh Üniv. İşini alan Doğan Teknik firması az evvel destek hattını aradı. Doğan teknik firması öncelikle Falcon’dan (.....) Bey’i arayıp destek istemiş. (.....) Bey bize yönlendirmiş.

Yaptığımız görüşmede sistemlerde birkaç programsal işlerinin olduğunu belirtip, saha da destek istediler.

Ayrıca YTS miz Kandaz ile rakip olduklarını, kendilerinin Finder marka sattıklarını, YTS fiyatlarının yüksek olduğunu vs. bilgiler paylaştılar.

Aynı zamanda 2-3 dk. Arayla direk kurumun yetkilisi de arayıp yetkisiz firmaya bakım yaptırdığını, sebebinin yarı yarıya fiyat farkettiğini, rekabet kanunu gereği yetkisiz firmayı tercih ettiklerini belirtti.

Sahada Doğan Teknik firmasına destek olunmasını, her ilave işlemde bizden destek zorunda kaldıkları için diğer işlerinde bizi tercih etmediklerini, bakım yaptıkları firmaya dongle – yazılım vs. verilmesini talep etti.

Her iki görüşmede de yetkisiz firmaların bakım yapmasının uygun olmadığına dair bilgi verdik.

Taleplerini mail olarak iletmelerini, yetkililerimize danıştıktan sonra dönüş yapabileceğimizi ilettik.

Talep maili ulaştığında tekrar bilgi vereceğim.

Saygılarımla...”

28.02.2020, Zekai Gürkan ERDEM > Yasin SAĞLAM

“Merhaba Yasin,

YTS dışında yazılım ve donanım vermeyiz.İyi çalışmalar,”

28.02.2020 Yasin SAĞLAM > Zekai Gürkan ERDEM

“Mailde belirtmeyi atlamışım.

Kuruma ve Doğan teknik firmasına YTS ler dışında yazılım ve donanım veremeyeceğimizi belirttim.

Hizmet için talepleri var. YTS miz Kandaz ile rakip olduklarından hizmeti de bizden istemekteler.

Hizmet verir miyiz?

Fiyatlandırmamız nasıl olmalıdır?

Saygılarımla...”

- (57) **Bulgu-7:** MAVİLİ Ege Bölge Müdürlüğünde yapılan incelemede elde edilen, 14.10.2020 tarihli “FW: KARE OTOMASYON YANGIN ALARM SİSTEMİ TEKNİK SERVİS HİZMET TEKLİFİ” konulu, MAVİLİ İç Satış ve Pazarlama Direktörü (.....), MAVİLİ eski Teknik Destek Personeli (.....) ve MAVİLİ Satış Operasyon Sorumlusu (.....) arasında geçen ve bilgisinde (.....), MAVİLİ Ege Bölge Müdürü (.....) ve MAVİLİ Satış ve Operasyon Müdürü (.....)’nun bulunduğu e-posta silsilesinin içeriği aşağıdaki gibidir:

14.10.2020, (.....)

“(.....)Bey merhaba,

Bornova Türkan Özilhan Hastanesi’nden tekrar yazı ulaştı, ekte bilgilerinize sunarım.

Yorumunuz ardından uygun bulunursa 2 adet cihazın sisteme tanıtılması için işlem başlatabilirim.

NOT: Yazı ekinde yer alan cevabımızda “2 adet cihazın sisteme tanıtılması işlemini tek sefere mahsus ücretsiz yapabileceğimizi” belirtmişiz, yazı ekinde “2 adet yangın dedektörünün ücretsiz değişimi” olarak belirtilmiş.

Saygılarımla,”

14.10.2020, (.....)

“Ok

Saygılarımla”

14.10.2020, (.....)

“Merhaba (.....)

Kare otomasyona hiç bir şekilde hizmet vermeyin

Hastane isteğini yerine getirelim ve mutlaka servis formuna imza alalım.

Saygılarımla,” (...)

14.10.2020, (.....)

“(.....) merhaba,

Bornova Türkan Özilhan Hastanesine yalnızca 2 cihazın sisteme tanıtılması işi için 1 gün ücretsiz servis kaydı açar mısın?

(.....) Bey’in aşağıda ilettiği önemli notu atlamamız gerekiyor. Servise gidecek olan personele özellikle iletelim; Form kurum yetkililerince imza altına alınmalı, (olası) farklı kişi yada firmalarla işleme almamalıyız.

İyi çalışmalar,”

I.5. Değerlendirme

- (58) 4054 sayılı Kanun’un 6. maddesinde, “Bir veya birden fazla teşebbüsün ülkenin bütününde ya da bir bölümünde bir mal veya hizmet piyasasındaki hâkim durumunu tek başına yahut başkaları ile yapacağı anlaşmalar ya da birlikte davranışlar ile kötüye kullanması” yasaklanmıştır. Hakim Durumdaki Teşebbüslerin Dışlayıcı Davranışlarına İlişkin Kılavuz’da (Hâkim Durum Kılavuzu) belirtildiği üzere, hâkim durumun kötüye kullanılması halleri genel olarak dışlayıcı, sömürücü ve ayrımcı nitelikteki kötüye kullanmalar şeklinde üçlü bir tasnif çerçevesinde ele alınmaktadır. 4054 sayılı Kanun’un 6. maddesinde kötüye kullanma türlerine yönelik olarak bu şekilde bir ayırma gidilmemiştir. Ayrıca, uygulamada bu davranışların incelenen her bir olay bakımından birbirinden tamamen ayrılması mümkün olamamaktadır. Bir başka deyişle, Kurulun incelediği bir davranış Kanun’un 6. maddesinin ikinci fıkrasında sayılan hallerden birden fazlasına örnek teşkil edebilmekte ya da aynı anda birden fazla kötüye kullanma kategorisinin özelliklerini gösterebilmektedir. Kurulun incelemelerinde asıl olan, iktisadi bir bakış açısıyla Kanun’un 6. maddesinin ihlal edilip edilmediği olup, davranışın

maddede sayılan hallerden birine bütünüyle uygunluk göstermesi aranmamaktadır.

- (59) Bu doğrultuda dosyanın konusunu oluşturan şikâyet başvurusunda; MAVİLİ'nin yetkili servisi FİLİZ aracılığıyla, şikâyet başvurusunda bulunan ve bağımsız servis faaliyeti yürüten teşebbüsün teknik servis hizmeti talebine ilişkin piyasadaki rayiç bedeline kıyasla oldukça yüksek bir fiyat verdiği, bunun neticesinde şikâyetçinin faaliyetlerini sürdürmesi bakımından zor durumda bırakıldığı ve bu suretle eşit durumdaki alıcılara aynı ve eşit hak, yükümlülük ve edimler için farklı şartlar ileri sürerek ayrımcılıkta bulunmak suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesini ihlal ettiği iddiası yer almaktadır. Bununla birlikte önaraştırma kapsamında yapılan yerinde incelemelerde elde edilen bulgular neticesinde, şikâyetçinin başvurusu kapsamında belirttiği, faaliyetlerinin sürdürülmesinin engel olduğu yönündeki iddiasının ayrımcılıktan ziyade sözleşme yapmanın reddi suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin (a) bendinde yer alan: *"Ticarî faaliyet alanına başka bir teşebbüsün girmesine doğrudan veya dolaylı olarak engel olunması ya da rakiplerin piyasadaki faaliyetlerinin zorlaştırılmasını amaçlayan eylemler"* kapsamında ele alınabileceği saptanmıştır. Yukarıda izah edildiği üzere teşebbüslerin kimi eylemleri 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinde örneklendirilen birden fazla ihlal türü ile benzerlik gösterebilmektedir. Örneğin, Kurulun 25.02.2021 tarihli ve 21-10/129-54 sayılı kararında, bir ilaç firmasının başvuruda bulunan ecza deposuna mal vermeyerek ayrımcılıkta bulunduğu iddiası incelenmiştir. Kararda yapılan değerlendirmede, ayrımcılık iddiasının sözleşme yapmanın reddi eyleminden farklı bir davranışı içermediği ve dolayısıyla ayrımcılık eylemine ilişkin ayrı bir değerlendirmenin yapılmasına gerek olmadığı belirtilmiştir. Netice itibarıyla, dosya kapsamında MAVİLİ'nin şikâyete konu eylemleri, Kanun'un 6. maddesi kapsamında sözleşme yapmanın reddi eylemi bağlamında değerlendirilmiştir.
- (60) 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında incelenen bir davranışın ihlal teşkil edebilmesi için davranışı gerçekleştiren teşebbüsün ilgili pazarda hâkim durumda olması ve davranışın bir kötüye kullanma niteliği taşıması gerekmektedir. Bu iki temel unsurdan birisinin bulunmadığı durumlarda, diğer unsura ilişkin analize yer verilmesine gerek bulunmamaktadır. Bu doğrultuda, dosya kapsamında öncelikle MAVİLİ'nin şikâyete konu eylemlerinin gerçekleştiği ilgili pazarlarda hâkim durumda olup olmadığının tespiti yapılmıştır.
- (61) 4054 sayılı Kanun'un "Tanımlar" başlıklı 3. maddesinde hâkim durum, *"belirli bir piyasadaki bir veya birden fazla teşebbüsün, rakipleri ve müşterilerinden bağımsız hareket ederek fiyat, arz, üretim ve dağıtım miktarı gibi ekonomik parametreleri belirleyebilme gücü"* olarak tanımlanmıştır. Bir teşebbüsün hâkim durumda olup olmadığının değerlendirilebilmesi için öncelikle ilgili pazarın tanımlanması gerekmektedir. İlgili pazar tanımı, incelenen teşebbüsün, söz konusu pazarda rekabetçi baskılardan belirgin şekilde bağımsız davranma gücünün bulunup bulunmadığına yönelik yapılacak değerlendirmelerin temelini oluşturmaktadır. Yukarıda ilgili pazar başlıklı bölümde yer verildiği üzere, MAVİLİ'nin faaliyet gösterdiği pazar, yangın algılama sistemlerinin üretimi ve satışı pazarı olup şikâyete konu eylem anılan pazardaki ürünlere yönelik verilen satış sonrası hizmetler olarak adlandırılan teknik servis hizmeti kapsamında meydana gelmektedir.
- (62) Pazar tanımının akabinde, Hâkim Durum Kılavuzu'nda belirtildiği üzere, rekabetçi baskılardan belirgin şekilde bağımsız davranma gücüne sahip olan, diğer bir ifadeyle fiyatlarını kârlı bir şekilde rekabetçi düzeyin üzerine çıkarabilen ve belirli bir süre boyunca bu düzeyde sürdürebilen, üretim ve dağıtım düzeyi, mal ve hizmet çeşitliliği ve/veya kalitesi, yenilik düzeyi gibi unsurları kendi lehine ve tüketicilerin zararına olacak şekilde rekabetçi seviyenin altına çekebilen bir teşebbüsün hâkim durumda

olduğu kabul edilmektedir.

- (63) Yukarıda yer verilen tanıma paralel olarak, hâkim durum tespitinde ilgili teşebbüsün rakiplerinden ve müşterilerinden bağımsız davranabilme gücüne sahip olup olmadığının tespit edilmesi gerekmektedir. Hâkim Durum Kılavuzu'nda, bir teşebbüsün hâkim durumda olmasının birincil göstergesinin, teşebbüsün sahip olduğu pazar payı olduğu ifade edilmektedir. Bir teşebbüsün hâkim durumda bulunduğu dair delil teşkil eden belirli bir pazar payı eşiği bulunmamakla birlikte, aksini gösterecek bir durum söz konusu değilse, Kurulun yerleşik uygulamasında %40'ın altında pazar payına sahip olan teşebbüslerin hâkim durumda olması ihtimalinin düşük olduğu kabul edilmektedir.
- (64) İlgili bölümde MAVİLİ'nin üretimi ve satışı ile iştigal ettiği ve yetkili servis hizmeti kapsamında olan ürünler bakımından yapılan pazar tanımı doğrultusunda, MAVİLİ'nin ve rakiplerinin yangın algılama ve uyarı sistemleri pazarındaki paylarına Tablo 1'de yer verilmiştir. MAVİLİ'den ve sektörde faaliyet gösteren rakip teşebbüslerden edinilen bilgiler doğrultusunda MAVİLİ'nin pazar payının %(.....) ile %(.....) arasında seyrettiği görülmektedir. Bunun yanı sıra sektörde oyuncu sayısı fazla olup MAVİLİ'nin başlıca rakiplerinden olabileceği düşünülen HONEYWELL'in %(.....), BOSCH'un %(.....) ve SIEMENS'in %(.....) aralığında pazar paylarına sahip olduğu bilinmektedir. Bu doğrultuda pazarda rakiplerine kıyasla ayrıksı görülebilecek yüksek seviyede pazar payına sahip bir teşebbüsün bulunduğunu söylemek güç görünmektedir. İlaveten yukarıda adı geçen teşebbüslerle birlikte pazarda faaliyet gösteren ancak görece küçük pazar paylarına sahip olan 30 civarında rakip bulunmaktadır.
- (65) Bu bilgiler doğrultusunda, MAVİLİ'nin yangın algılama ve uyarı sistemleri pazarında, sektörde önde gelen oyunculardan biri olduğu görülmekle birlikte, rakipleri ile pazar paylarının oldukça yakın seyretmesi ve oyuncu sayısının fazlalığından hareketle pazarın rekabetçi bir görünüm sergilediği görülmekte ve bu pazar yapısı içinde MAVİLİ'nin rakiplerinden ve alıcılardan bağımsız şekilde hareket etmek suretiyle ürün ve hizmet fiyatlarını rekabetçi seviyenin üzerinde belirleyebilecek pazar gücüne sahip olmadığı değerlendirilmektedir.
- (66) Bunun yanı sıra şikâyet başvurusunun konu edindiği hizmetler ise MAVİLİ'nin üretimi ve satışını gerçekleştirdiği yangın ve uyarı sistemlerinin satış sonrası hizmetlerine ilişkindir. Söz konusu ardıl pazarda sağlayıcı teşebbüsler yetkili servis tayin etmekte, ilaveten özel servis niteliğinde olan bağımsız servisler de faaliyet göstermektedir. Ayrıca MAVİLİ'nin kendi bünyesinde yer alan teknik servis birimi ile bakım-onarım hizmetleri pazarında da faaliyeti bulunmaktadır. MAVİLİ'den elde edilen bilgiler kapsamında yangın sistemlerinin satışı esnasında anılan ürünlerin bakım-onarım hizmetlerinin müşteri için doğuracağı maliyetlere ve bu hizmet kapsamında gerekli olması halinde yedek parça fiyatlarına ilişkin bilgiler müşteriler ile paylaşılmaktadır. Dolayısıyla, ürün satın alım aşamasında öncül pazara ilişkin olduğu gibi, ardıl pazar olan satış sonrası hizmetler pazarına ilişkin olarak tüketicilerin hizmetlerin fiyatına dair bilgi sahibi olduğu görülmekte ve pazarın çok oyunculu yapısı ile birlikte dikkate alındığında satış sonrası hizmetlerin birincil pazarda oluşan rekabetin bir parçası olduğu değerlendirilmektedir.
- (67) Sonuç olarak MAVİLİ'nin faaliyet gösterdiği yangın ve uyarı sistemlerinin üretimi ile bu ürünlerin satış sonrası hizmetlerine ilişkin pazarlarda, rakiplerin ve tüketicilerin konumu dikkate alındığında, MAVİLİ'nin ardıl pazarda rekabetçi parametreleri bağımsız şekilde belirleyebilme yetisine sahip olamayacağı ve hâkim durumda olmadığı kanaatine varılmıştır.
- (68) Yukarıda da ifade edildiği üzere, 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında ihlal

teşkil eden bir davranıştan bahsedebilmek için, bu davranışı gerçekleştiren teşebbüsün ilgili pazarda hâkim durumda olması ve davranışın bir kötüye kullanma niteliği taşıması gerekmektedir. Esasen, inceleme konusu MAVİLİ'nin ilgili pazarda hâkim durumda olmadığı tespitinden sonra davranışının kötüye kullanma niteliği taşıyıp taşımadığına ilişkin analize gerek bulunmamaktadır. Bununla birlikte şikâyet konu iddialar incelemenin odağına alınarak teşebbüsün hâkim durumda olduğu varsayımı için eylemin kötüye kullanma niteliğinde olup olmadığının da incelenmesinde fayda görülmüştür.

- (69) Hâkim Durum Kılavuzu'nda, sözleşme yapmayı reddetmenin; mal, hizmet ya da unsura ilişkin mevcut bir sözleşme ilişkisinin kesilmesi ya da potansiyel müşterilerin sözleşme taleplerinin reddedilmesi şeklinde olabileceği ifade edilmektedir. Ayrıca, sözleşme yapmayı reddetme, koşulsuz ya da koşullu reddetme şeklinde ortaya çıkabilmektedir.
- (70) Yine aynı Kılavuz'da, sözleşme yapmayı reddetmenin, hâkim durumdaki teşebbüsün, kendisine yöneltilen sözleşme yapma talebini herhangi bir sebep göstermeksizin reddetmesi şeklinde ortaya çıkabileceği gibi doğrudan ya da makul olmayan ertelemeler, ürün arzının azaltılması ve makul olmayan şartlar ileri sürülmesi gibi davranışlar yoluyla dolaylı olarak reddetmesi şeklinde de ortaya çıkabileceği ifade edilmektedir. Sözleşme yapmayı reddetme iddiaları değerlendirilirken ihlalin tespiti için üç koşulun birlikte varlığı aranmaktadır. Bu çerçevede;
- Reddetme, alt pazarda rekabet etmek için vazgeçilmez bir ürüne ya da hizmete ilişkin olmalı,
  - Reddetmenin alt pazarda etkin rekabeti ortadan kaldırması muhtemel olmalı,
  - Reddetmenin tüketici zararına yol açması muhtemel olmalıdır.
- (71) Diğer taraftan Kılavuz'da, dışlayıcı davranışlara yönelik olarak yapılan değerlendirmenin esasını, hâkim durumdaki teşebbüs davranışının fiili veya muhtemel rekabet karşıtı piyasa kapamaya yol açıp açmadığının incelenmesinin oluşturduğu belirtilmektedir. Rekabet karşıtı piyasa kapama, hâkim durumdaki teşebbüsün davranışları sonucunda, tüketicilerin zararına olacak şekilde mevcut ya da potansiyel rakiplerin arz kaynaklarına veya pazarlara ulaşımının zorlaştırılması ya da engellenmesidir. Tüketici zararı; fiyat artışı, ürün kalitesindeki ve yenilik düzeyindeki düşüşler, mal ve hizmet çeşitliliğinde azalışlar şeklinde gerçekleşebilmektedir.
- (72) Dosya kapsamında şikâyet başvurusunda bulunan KARE, yangın ve uyarı sistemlerinin bakım-onarım hizmetleri pazarında faaliyet göstermektedir. Şikâyet başvurusundaki ifadelerle göre, MAVİLİ markalı ürünlerin bakım-onarım hizmetlerinin sunulması aşamasında KARE'nin MAVİLİ yetkili servislerinden yazılım destek hizmeti alması gerekmekte, anılan hizmeti yetkili servislerden alamaması durumunda tüketiciye bakım-onarım hizmeti sunamamaktadır. KARE'nin hizmet talebine cevaben, MAVİLİ'nin ise yetkili servislerine verdiği talimatlar doğrultusunda piyasa rayicinin oldukça üstünde fiyatlar teklif etmek suretiyle KARE'nin ilgili bakım-onarım hizmetini veremez hale gelmesine sebep olduğu ifade edilmektedir.
- (73) Önaraştırma kapsamında elde edilen belgeler dâhilinde;
- Bulgu-1'de *"ihaleyi kare otomasyon firması almış firmayı ve sahibini tanıyor olmama rağmen yardımcı olamacagımızı söyledim... (.....) yıldız yangının sahibi ile ters düşmemek için istemiyor başka firmanın yapmasını bu yüzden de yapmayalım işini dedi"*,

- Bulgu-2'de "hastanenin yangın sisteminin bu yıl bakım ihalesi işini hastane yönetimi yetkinlik belgesi şartı olmadığı için düşük fiyata Kare Otomasyon Firması vermişler ardından (.....) beni arayarak servis talep etti Bende sizinle iletişime geçtim konuyu aktardım (.....) Hanım (.....) Bey e konuyu aktardı ve tarafıma dönüş yaptılar kesinlikle kayıt dahi açmayın bu işlem için çünkü o hastanenin işlerini genellikle yıldız yangın firması servis veriyor dediler... servis hizmeti vermeme istemediniz müşteriye de böyle söylememi istediniz şimdi sırf hizmet vermiyoruz diye usulen sorun yaşamak istemediğiniz için beni öne sürerek benden hiç yapmadığımız ve asla kabul görülmeyecek bir teklifi hazırlayıp tekrar müşteriye göndermemi istediniz",
- Bulgu-3'te "Kare Yangın firması, yetkili servislerimizin (yani sizlerin ve sizler gibi yetkili servislerimizin) yapması gereken işleri sistem dışı bir şekilde alan ve almaya çalışan bir firma olup, şu an da firmamızla husumetleri bulunmaktadır... adı geçen firmaya yardımcı olunmaması hususunda gereğini rica ederiz.",
- Bulgu-4'te "Merhaba Kare den gelen işlerde dikkatli olup reddediyoruz,"
- Bulgu-5'de "Merkezin aldığı karar doğrultusunda bahsi geçen proje ile alakalı Filiz Güvenlik olarak sizlere hizmet veremeyecek olduğumuzu bildirmek isterim.",
- Bulgu 7'de "Kare otomasyona hiç bir şekilde hizmet vermeyin"

ifadeleri yer almaktadır.

- (74) Yukarıda yer verilen yazışma içerikleri benzer nitelikte olup yazışmaların tamamında KARE'nin MAVİLİ markalı ürünlerin bakım-onarım işini üstlenmesi durumunda yetkili servislerden talep ettiği teknik servis desteğinin reddedilmesi yönünde MAVİLİ'nin iradesinin ortaya konulduğu görülmektedir. İlaveten Bulgu-2'ye konu yazışmada geçen FİLİZ yetkilisinin ifadelerinden hareketle şikâyetçinin başvurusuna konu ettiği fahiş fiyat teklifinin esasında KARE'ye hizmet vermeme niyeti doğrultusunda dolaylı şekilde hizmet talebini reddetme kapsamında gerçekleştirildiği görülmektedir. Diğer yazışmalardan anlaşıldığı üzere, esas amaç KARE'ye hizmet verilmemesi yönündedir. İlaveten KARE'ye hizmet vermeme eylemi ile doğrudan ilişkili olmamakla birlikte, Bulgu-6'da geçen "Ünv. servis düzenleyelim ve kimin dongle ile işlem yaptığını veya yapmaya çalıştığını öğrenmeye çalışalım. Başka firmaların işlem yapmasına da izin vermeyelim... YTS dışında yazılım ve donanım vermeyiz." ifadeleri de şikâyet konusu iddia ile benzer nitelikte olması bakımından dikkat çekmektedir. Zira yazışmada bahsi geçen husus Artvin Çoruh Üniversitesi'nin yangın algılama sistemleri bakım ihalesinin tıpkı KARE gibi yetkili olmayan bir servis tarafından üstlenilmesi üzerine anılan servise bakım işi için yazılım desteği verilmemesine ilişkindir. Yukarıda yer verilen ve doğrudan KARE'ye hizmet verilmemesi yönünde ifadeler içeren yazışmalar Bulgu-6'da geçen ifadeler ile birlikte değerlendirildiğinde, esasında hizmet vermeme eyleminin şikâyetçi taraf ile birlikte başkaca özel servislere yönelik olarak da gerçekleşebildiği görülmektedir. Bu doğrultuda KARE'nin MAVİLİ'nin söz konusu eylemi neticesinde faaliyetlerini sürdüremez konuma gelip gelmediğinin, bir başka deyişle MAVİLİ'nin sağlamayı reddettiği yazılım desteğinin KARE'nin faaliyetlerini sürdürebilmesi bakımından zorunlu unsur niteliği taşıyıp taşımadığının tespit edilmesi gerekmektedir.
- (75) Vazgeçilmezlik koşulu değerlendirilirken, reddetmeye konu unsurun alt pazarda etkin bir şekilde rekabet edebilmek için nesnel olarak gerekli olması aranmaktadır. Bu durum, reddetmenin olumsuz sonuçlarını -en azından uzun vadede- telafi edebilmek için rakiplerin sözleşme talebine konu olan unsurun alt pazarda başvurabilecekleri

mevcut ya da potansiyel bir ikamesinin bulunmaması halinde söz konusu olmaktadır.

(76) Dosya kapsamında yapılan görüşmeler neticesinde KARE tarafından gönderilen cevabi yazıda, MAVİLİ'nin hizmet talebini reddettiği 2020 yılından bu yana yangın ve uyarı sistemlerinin bakım-onarım hizmetleri pazarında KARE tarafından hangi sağlayıcıların ürünlerine yönelik hizmet verildiğine dair bilgiler sunulmuştur. Buna göre, KARE'nin 2020 yılında sunmuş olduğu bakım-onarım hizmetlerinin toplamı içinde; MAVİLİ markalı ürünlere ilişkin sunduğu hizmetin payı %(.....), TELETEK markalı ürünlere ilişkin sunduğu hizmetin payı %(.....), GLOBAL markalı ürünlere ilişkin sunduğu hizmetin payı %(.....) ve diğer markalar için sunduğu hizmeti payı %(.....) olarak belirtilmiştir. İlaveten teşebbüsün, 2021 yılında sunmuş olduğu bakım-onarım hizmetlerinin, toplamı içinde; MAVİLİ markalı ürünlere ilişkin sunduğu hizmetin payı %(.....), TELETEK markalı ürünlere ilişkin sunduğu hizmetin payı %(.....), GLOBAL markalı ürünlere ilişkin sunduğu hizmetin payı %(.....) ve diğer markalar için sunduğu hizmeti payı %(.....) olarak belirtilmiştir. 2022 yılında ise anılan rakamlar MAVİLİ markalı ürünler için %(.....), TELETEK markası için %(.....) GLOBAL markası için %(.....) ve diğer markalar için %(.....) olarak seyretmiştir.

(77) KARE'nin şikâyet başvurusuna konu ettiği MAVİLİ'nin hizmet vermeme yönündeki eylemi 2020 yılında KARE'nin TÜRKAN ÖZİLHAN'ın bakım işini üstlenmesi ile başlamış olup yukarıda yer verilen yazışmaların tarihleri dikkate alındığında 2022 yılı itibarıyla halen devam etmektedir. Bununla birlikte MAVİLİ'nin KARE'ye hizmet vermeme yönünde bir iradesi mevcutken, KARE'nin 2022 yılı itibarıyla halen MAVİLİ markalı ürünlere yönelik bakım-onarım hizmet verebilmesi dikkat çekmektedir. Söz konusu duruma ilişkin KARE'den talep edilen açıklama neticesinde teşebbüs tarafından gönderilen cevabi yazıda;

- Yangın algılama sistemlerine ilişkin satış sonrası hizmetlerin bakım, onarım, konvansiyonel sistemde devreye alma, akıllı adresli sistemde devreye alma gibi alt kırılımları olduğu,
- Bu hizmetlerden yalnızca akıllı adresli sistemlerin devreye alınması esnasında MAVİLİ yetkili servislerinin yazılım altyapısına ihtiyaç duyulduğu,
- KARE'nin MAVİLİ'den yazılım desteğini alamayacağını bildiği için çoğunlukla MAVİLİ markalı ürünlerin bakım işlerine teklif vermediği, MAVİLİ markalı ürünlere ilişkin hizmet vermesi durumunda ise MAVİLİ markalı adresli santrale ekipman eklenmesi veya silinmesi için, KARE'nin bakım hizmeti verdiği müşteriden talepte bulunması üzerine doğrudan müşterinin MAVİLİ'den talepte bulunduğu, MAVİLİ'nin ise müşterinin talepte bulunması durumunda ilgili desteği sağladığı

belirtilmiştir.

(78) KARE tarafından iletilen cevabi yazı dikkate alındığında, teşebbüsün MAVİLİ markalı ürünlere ilişkin halen hizmet verebildiği anlaşılmaktadır. Teşebbüs 2022 yılında toplam bakım işi içinde %(.....) bir pay ile MAVİLİ markalı ürünlere ilişkin hizmet vermeye devam etmektedir. Bu durumun ise esasında KARE'nin cevabi yazısında belirttiği üzere, MAVİLİ'nin KARE'ye vermeyi reddettiği yazılım desteğinin satış sonrası hizmetlerin her aşamasında gereken bir unsur niteliğinde olmamasından kaynaklandığı anlaşılmaktadır. İlaveten dikkat çeken bir diğer husus ise KARE'nin MAVİLİ haricinde başka birçok markaya ilişkin de bakım-onarım hizmetleri vermesidir. Dolayısıyla KARE'nin ana faaliyet konusunun yalnızca MAVİLİ marka ürünlere dayanmadığı, başka markalara yönelik de satış sonrası hizmetler verebildiği, bir başka

ifadeyle yangın ve uyarı sistemlerinin satış sonrası hizmetleri pazarında KARE'nin faaliyetlerini sürdürebilmesi için MAVİLİ'den talep ettiği yazılım desteğinin zorunlu unsur niteliğinde olmadığı anlaşılmaktadır. Bunun yanı sıra yine KARE tarafından gönderilen cevabi yazıda belirtildiği üzere, MAVİLİ doğrudan müşterinin talep etmesi halinde söz konusu hizmeti sunmaktadır. Dolayısıyla MAVİLİ'nin söz konusu eyleminin satış sonrası hizmetleri pazarında rekabet karşıtı şekilde piyasa kapamaya yol açarak tüketicilerin zararına bir sonuç doğurmadığı anlaşılmaktadır. İlâveten, MAVİLİ'nin Türkiye genelinde farklı bölgelerde konumlanarak geniş bir dağılımı olan 77 adet yetkili servisinin bulunduğu dikkate alındığında, satış sonrası hizmetleri pazarında rekabet karşıtı şekilde piyasa kapamaya yol açtığı ortaya çıktığı ve bu suretle tüketici tercihlerinin kısıtlandığı yönünde bir sonuca ulaşmak mümkün görünmemektedir.

- (79) Yukarıda yer verilen tespitler neticesinde; MAVİLİ'nin yangın ve uyarı sistemlerinin üretimi ve satışı ile bu ürünlere ilişkin satış sonrası hizmetleri pazarlarında hâkim durumda bulunmadığı, teşebbüsün anılan pazarda hâkim durumda olduğu düşünülse dahi KARE'ye sunmayı reddettiği hizmetin KARE'nin faaliyetlerini sürdürmesi bakımından vazgeçilmez nitelik taşımadığı, bu doğrultuda MAVİLİ'nin 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında hâkim durumun kötüye kullanılması eylemini gerçekleştirmediği kanaatine varılmıştır.
- (80) Bunun yanı sıra dosya konusu iddialar MAVİLİ ile birlikte FİLİZ'in de eylemlerini içermektedir. Ancak yukarıda izah edildiği üzere, elde edilen belgeler kapsamında KARE'ye hizmet vermeme yönündeki iradenin MAVİLİ'ye ait olduğu ve bu eylemi yetkili servisi FİLİZ aracılığıyla gerçekleştirdiği tespit edilmiş olup yetkili servis konumunda bulunan FİLİZ'in sağlayıcı konumundaki MAVİLİ direktifleri ile hareket ettiği değerlendirildiğinde, 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında FİLİZ hakkında ihlal isnadında bulunulmasının mümkün olmadığı kanaatine ulaşılmıştır.

J. SONUÇ

- (81) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca, Mavili Elektronik Tic. ve San. AŞ ve Filiz Güvenlik Sistemleri Proje Sanayi ve Ticaret AŞ hakkında dosya konusu iddialar bakımından soruşturma açılmamasına, gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.